

بنام خداوند جان و

نقش بهداشت محیط در کنترل جمعیت سگهای بلاصاحب

مهرداد ضرابی

رئیس اداره کنترل ناقلین و عوامل بیولوژیک

مرکز سلامت محیط و کار

نقشی که می توان ایفا کرد در دو حوزه قابل بررسی است:

- اقداماتی که مستقیماً به برنامه مربوط می شود:
بررسی پشتوانه قانونی و قوانینی که به آن سازمان قدرت مداخله می دهد

- اقداماتی که بطور غیر مستقیم به برنامه مربوط می شود:
وظایف محوله و مأموریت های ذاتی آن

مسئولیت های مستقیم بواسطه قوانین مرتبط

ماده ۶۸۸ قانون مجازات اسلامی

هر اقدامی که **تهدید علیه بهداشت عمومی** شناخته شود از قبیل آلوده کردن آب آشامیدنی یا توزیع آب آشامیدنی آلوده ، دفع غیر بهداشتی فضولات انسانی و دامی و مواد زاید ، ریختن مواد مسموم کننده در رودخانه ها و زباله در خیابانها ، کشتار غیر مجاز دام ، استفاده غیر مجاز فاضلاب خام یا پس آب تصفیه خانه های فاضلاب برای مصارف کشاورزی ممنوع می باشد و مرتکبین چنانچه طبق قوانین خاص مشمول مجازات شدیدتری نباشند به حبس تا یک سال محکوم خواهند شد .

تبصره ۱ - **تشخیص** اینکه اقدام مزبور **تهدید علیه بهداشت عمومی** و آلودگی محیط زیست شناخته می شود و نیز غیر مجاز بودن کشتار دام و دفع فضولات دامی و **همچنین اعلام جرم** مذکور **حسب مورد برعهده وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی** - سازمان حفاظت محیط زیست و سازمان دامپزشکی خواهد بود .

ماده ۹ آیین نامه بهداشت محیط مصوب هیات محترم وزیران:

وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی علاوه بر وظیفه قانونی مبارزه با ناقلان بیماریها، **عهده‌دار نظارت بر امر مبارزه با بندپایان، جوندگان و حیوانهای ناقل بیماریها نیز می‌باشند.** مراجع ذیربط ملزم به رعایت **دستورالعملهای بهداشت محیطی** این وزارتخانه در این موارد هستند.

ماده ۱۰ آیین نامه بهداشت محیط مصوب هیات محترم وزیران:

به منظور پیشگیری از شیوع بیماریهای منتقل شده به وسیله بندپایان و حیوانهای ناقل بیماری، همچنین جلوگیری از آلودگی محیط به سموم و مواد شیمیایی، در صورت امکان روشهای مبارزه از طریق بهسازی محیط ارجح بوده و دستگاہهای اجرایی ذیربط موظف به **بهسازی کانونهای جلب و تکثیر بندپایان و حیوانهای ناقل** برابر توصیهها و دستورالعملهای وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی میباشند.

تبصره - شهرداریها مکلفند در تنظیم روشهای جمع آوری، حمل و نقل زباله شهر و **سایر خدمات شهری**، دستورالعملها و توصیههای وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و سایر مراجع ذیربط را رعایت نمایند.

وظایفی که بطور مستقیم قادر به انجام آنها هستیم:

- مراقبت در جهت شناسایی تهدید علیه بهداشت عمومی و معرفی متخلف/ین به مراجع قانونی
- نظارت بهداشتی بر امر مبارزه با حیوانات ناقل بیماری
- صدور دستورالعملهای بهداشت محیطی در خصوص مبارزه با حیوانات ناقل بیماری
- اشاعه اقدامات در جهت بهسازی محیط و انجام پیشگیری پایدار و جلوگیری از انجام اقدامات مخاطره آمیز

وظایفی که بطور غیرمستقیم به واسطه وظایف ذاتی قادر به انجام آن هستیم

وظایفی که غیر مستقیم به اجرای برنامه مربوط می شود:

- معاینات دوره ای طب کار و بازرسی های بهداشت حرفه ای و صدور کارت سلامت برای دست اندرکاران اجرای برنامه
- نظارت های روتین بهداشت محیطی و صدور مجوزهای بهداشتی لازم
- پاسخ به استعلام های بهداشتی دستگاه قضایی
- کنترل بهداشتی آب آشامیدنی و دفع بهداشتی فاضلاب
- خدمات بهداشتی مرتبط با کاربرد مواد گندزدا
- خدمات بهداشتی مربوط به کاربرد آفت کش ها (نه در مورد مسائل دامپزشکی)

چالشها:

- عدم شناخت ظرفیتهای قانونی موجود توسط مردم و سایر ذینفعان
- ضعف همکاری های بین بخشی (ضعف هماهنگی مناسب میان شهرداری ها با شبکه های بهداشت)
- عدم مشارکت سازمان راهداری (وزارت راه) (شاید چون خودمان درخواست نکرده ایم!!)
- عدم شناخت وظایف و مسئولیت ها توسط همکاران بهداشت محیط دانشگاه ها
- ضعف آموزش های بهداشت محیطی در کلیه ذینفعان
- ضعف دستورالعمل ها و راهنماهای بهداشت محیطی
- فعالان حمایت از حیوانات (بخشی از جامعه مدنی و با احترام به نظرات آنها)

نقاط قوت:

- وجود یک پشتوانه متقن قانونی
- حمایت بی بدیل دستگاه قضایی
- همکاری تنگاتنگ با سایر ذینفعان برنامه از درون بخش بهداشت تا برون بخش
- دارا بودن یک شبکه همکار از سازمانهای مختلف در سطح استان و شهرستان
- رشد دیدگاه های اکولوژیک و جمعیت شناختی در دستگاه های ذینفع

دیدگاه ما:

ارتقای سلامت جامعه یک مسئولیت همگانی است و می بایست همه بخشهای جامعه از سازمان های مردم نهاد

تا سازمانهای دولتی در برنامه های خود این مهم را مورد توجه قرار دهند

(نه یک تاکتیک و نه یک راهبرد است بلکه آرمانی است در جهت توسعه پایدار)

سپاس

